תאיר נרי

בנשיאות הרב ניר בן ארצי שליט"א

בס"ד, גליון מס' **40**

פרשת **בשלח** ט"ו בשבט תש"ע

חג ט"ו בשבט ירוק ופורח!

נקודת אור - הרב אמיר בן דוד שליט"א

"מורה לנבוכים" בארץ

כשיצאו בני ישראל ממצרים, הגיעו הם לראשונה לסוכות ומשם המשיכו ל'אתם' "אשר **בקצה המדבר**". זאת אומרת שעם ישראל עקף את ים סוף והגיע כבר לקצה המדבר! והנה, בשלב זה אומר הקב"ה למשה **חיזרו אחורה** ועימדו לפני הים. כל זאת כדי שפרעה יפרש זאת ויאמר: "**נבוכים הם בארץ** סגר עליהם המדבר" (שמות יד, ג). כלומר פרעה, הרואה שעם ישראל הגיע לקצה המדבר ואינו ממשיך בדרכו להר סיני, לעבוד את ד', אלא אדרבה חוזרים חזרה, מפרש זאת כחולשה ופחד של עם ישראל להגיע ליעדם, וזה הגורם לפרעה יחד עם חיזוק ליבו מד', להתהפך ולחזור בו משילוח ישראל לחירות. המטרה כמובן במהלך זה היא "ואכבדה בפרעה ובכל חילו וידעו מצרים כי אני ד'..." (שם ד).

ה"פוליטיקה" של משה כאן אינה באה ממקום של חולשה, אלא מקורה בתכנית אלוקית כדי להפיל את מצרים, שהיה האדון של עם ישראל במשך מאתים ועשר שנים. וצריך להבין שיש כאן חשיבות עליונה וחשבון אלוקי למה הדברים צריכים להיעשות בצורה כזו. וזה, כי עד שלא יהיה מצב של "וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים" לא יוכלו ישראל להשתחרר מהטראומה של העבדות. כל זמן שתהיה להם מחשבה שהאדונים שלהם קיימים, יהיה להם פחד פנימי מהם והם לא יוכלו למלא את היעוד - להיות ממלכת כהנים וגוי קדוש, ועבדי ד' במלוא המובן והכוחות.

גם בדורנו - נבוכים בארץ

דומה שגם הדור שלנו עדיין לא השתחרר מהטראומה של הגלות הארוכה והשואה האיומה שסימנה יותר מכל את סוף הגלות, שלאחריה התחילה תקומת ישראל בארץ ישראל. אחרת, קשה להבין את חוסר העמידה שלנו מול לחצים חיצוניים ומול הפלסטינים בעשורים האחרונים. אמנם, מובן כי כל בעיה וקושי יש לה שורש רוחני וסיבה רוחנית, שכאשר נתקן אותה תבוא גם הבעיה הפיזית על פתרונה. כל פתרון חיצוני, אשר לא יתקן את השורש הרוחני, לא יביא פתרון אמיתי לבעיה, ובמיוחד הדברים אמורים לגבי ישראל. אם כן, אין אנו יכולים לפטור עצמנו מלנסות להגיע לשורש הבעיה הרוחנית, לראות כיצד היא מחוברת לבעיה הפיזית וכיצד הפתרון הרוחני יפתור גם את הבעיה במציאות.

ספר שופטים מלמד אותנו פעמים רבות כי הסיבה ללחץ מהאויבים היא עזיבת דרך ד'. והנה, לאחר מלחמת ששת הימים, שוחררו חבלי ארץ נרחבים, ירושלים, יהודה ושומרון, רמת הגולן, עזה, סיני ועוד. אך עם ישראל היה בבחינת "נבוכים הם בארץ" לא ידע מה לעשות עם הנס הגדול. לא חיבר את הנס האלוקי לכל מהלך הגאולה של עם ישראל. למעט כמובן גוש אמונים, שהחל בישוב הארץ. לאחר המלחמה, כל יהודי יכול היה לטייל בכל ערי הארץ ללא פחד ומורא וללא נשק, בחברון, בבית לחם, בשכם וברמאללה. אם כן, מה גרם לשינוי וכיצד הגענו עד היום לאינתיפאדות והקפאת התנחלויות? "וישובו" - הדיבורים על "החזרת שטחים", חוסר האמונה בקב"ה ובסגולת ישראל! עם ישראל הוא לא עוד אומה בעולם. ליהודי יש נשמה חלק אלוק ממעל - מה שאין לגוי. על כן, התנהגותנו הזמינה לחצים ותקוות לאויבנו כי יוכלו לקבל את אשר הפסידו במלחמה. כך למרות כל המפעל הגדול של ההתנחלויות, מוצאים אנו את עצמנו היום, לאחר עקירה ובהקפאה של בניה. ולשואלים "מהי האלטרנטיבה"? "הלנצח תאכל חרב"?

יש אלטרנטיבה!

הפתרון חייב לבוא דרך פתרון הבעיה הרוחנית. עלינו לדבר אמונה, ולא בטיעונים ביטחוניים כאלה ואחרים. הזכות שלנו על כל הארץ באה מכח הבטחת הקב"ה לאברהם ליצחק וליעקב ולזרעם! בנוסף לכך עלינו לומר בריש גלי - אנו עם סגולה, ההבדל בין יהודי לגוי הוא הבדל בין טהור וקדוש לטמא! זוהי האמת ורק דרכה נגיע לשלום. כיצד? אם נשדר לנו פנימה, ולעולם כולו ובפרט לערבים ולפלסטינים - כי אנו בעלי הבית כאן בארץ - שהרי הארץ כולה של הקב"ה ואנו כבניו הבכורים ירשנו אותה. כמובן שלהצהרה ואמונה אלו, צריך לתת ביטוי מעשי - בניית עוד ישובים וערים ביהודה, שומרון, גליל והנגב, פיתוח וסלילת כבישים, העתקת פעילות המדינה מאזור גוש דן הצפוף - להר, כדוגמת ה"קריה" בתל אביב! ועוד.

כאשר הערבים בתוכנו יראו, שברור לנו שלנו הארץ ואין לנו מחשבות על נסיגה חו"ש והתקפלות, הם יכנעו ויתייאשו. זוהי האלטרנטיבה, ואין בה צורך בחרבות ומלחמות. אך נראה כי לקב"ה תכניות משלו - וגם דרך ה"נבוכים" יכול הוא להביא למצב של "ואכבדה בפרעה ובכל חילו וידעו מצרים (וכל העולם) כי אני ד'..." על ידי משיח צדקנו.

בגליון השבוע

מאמר מפי **הרב ניר בן ארצי שליט"א**

מהלכות ברכות **הלכות**

חיים ולדר ביטוי רגשות

מהי השירה הזאת? **ר' חנן חסן**

"האמן תאמין לי שמימי נזהרתי לבלתי קטוף בלי תועלת עשב או פרח, שיכול לגדול או לצמוח, כי **'אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה האומר לו גדל!'** כל ציץ עשב אומר דבר, כל אבן לוחשת סוד. כל בריה אומרת שירה".

(מדברי הרב קוק זצ"ל לר' אריה לוין זצ"ל)

יש לך פרשיות?

בוא לבחור להם בתים מהודרים!

תפילין בית אל

1-800 תפילין

www.tefillin.co.il

02-9975158 | 1-800-795554

זמני **שבת**

כניסת שבת	
ירושלים	16:35
ת"א	16:50
ב"ש	16:50
חיפה	16:39
יציאת שבת	
ירושלים	17:49
ת"א	17:50
ב"ש	17:51
חיפה	17:48

יוצא לאור ע"י

תאיר נרי

בנשיאות הרב ניר בן ארצי שליט"א

מושב תלמים 26 ד.נ. לכיש דרום 79315

טל. 1-599-599-590 פקס. 08-6610015

דוא"ל. tairneri@gmail.com

עלון לילדים

מסביב לשלחן השבת

בשלח

יְלָדִים יְקָרִים, בְּשַׁבָּת זוֹ חָל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לָאִילָנוֹת - ט"ו בִּשְׁבָט. בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִתְחַדֵּשׁ מִנְהָג לִנְטֹעַ עֵצִים בְּסָמוּךְ לְט"ו בִּשְׁבָט. חז"ל מְלַמְּדִים אוֹתָנוּ, שֶׁנְּטִיעַת הָעֵצִים אֵינָהּ דָּבָר פָּשׁוּט כְּלָל וְיֵשׁ לָהּ חֲשִׁיבוּת גְּדוֹלָה. כָּתוּב בַּמִּדְרָשׁ: "מִתְּחִלַּת בְּרִיָּתוֹ שֶׁל עוֹלָם לֹא נִתְעַסֵּק הקב"ה אֶלָּא **בְּמַטָּע** תְּחִלָּה, שֶׁכָּתוּב: "**וַיִּטַּע** ה' אֱלֹקִים גַּן בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם". אַף אַתֶּם כְּשֶׁנִּכְנָסִין לָאָרֶץ לֹא תִתְעַסְּקוּ אֶלָּא **בְּמַטָּע** תְּחִלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְכִי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ **וּנְטַעְתֶּם**...". אָנוּ לוֹמְדִים מִמַּעֲשֵׂה הקב"ה שֶׁעָלֵינוּ לַעֲסֹק בִּנְטִיעוֹת וּבְכָל דָּבָר שֶׁמַּרְחִיב אֶת יִשּׁוּב הָעוֹלָם. אָסוּר לְזַלְזֵל בְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁאֵינָם רוּחָנִיִּים, אֶלָּא צָרִיךְ לְפַתֵּחַ וְלִנְטֹעַ. זוֹהִי הַדְּבֵקוּת בָּהּ', עַל יְדֵי עֲשִׂיַּת מַעֲשִׂים שֶׁדּוֹמִים לְמַעֲשֵׂי ה' בַּבְּרִיאָה - כְּמוֹ שֶׁה' בָּרָא אֶת הָעוֹלָם מִתּוֹךְ תֹּהוּ וָבֹהוּ, כָּךְ אָנוּ מַמְשִׁיכִים בְּתִקּוּן הָעוֹלָם, וְרוֹצִים לִנְטֹעַ וּלְיַשֵּׁב אוֹתוֹ וְלִגְמֹל חֶסֶד עִם כָּל הַנִּבְרָאִים.

בְּאֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ - אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, נוֹסֶפֶת מִצְוָה מְיֻחֶדֶת - נְטִיעַת הָאִילָנוֹת בְּמַטָּרָה לְיַשֵּׁב אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מִפְּנֵי שֶׁהָעֵץ מְסַמֵּל אֶת הָאֲחִיזָה בָּאָרֶץ, אֲפִלּוּ יוֹתֵר מִבְּנִיַּת בַּיִת מִפְּנֵי שֶׁהָעֵץ מַאֲרִיךְ יָמִים.

חוּץ מֵהַמִּצְוָה לִנְטֹעַ, פְּרִיחַת הָעֵצִים בָּאָרֶץ מְסַמֶּנֶת לָנוּ אֶת הִתְגַּשְּׁמוּת נְבוּאוֹת הַגְּאֻלָּה. שֶׁנֶּאֱמַר: "וְאַתֶּם הָרֵי יִשְׂרָאֵל עַנְפְּכֶם תִּתֵּנוּ וּפֶרְיְכֶם תִּשְׂאוּ לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל כִּי קָרְבוּ לָבוֹא" - כַּאֲשֶׁר הָאָרֶץ פּוֹרַחַת זֶהוּ סִימָן לַגְּאֻלָּה וַאֲנַחְנוּ עַל יְדֵי הַנְּטִיעוֹת, מְקָרְבִים אֶת בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ! וְדָבָר מֻפְלָא אָמַר ר' יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי: אִם הָיְתָה נְטִיעָה בְּתוֹךְ יָדְךָ, וְיֹאמְרוּ לְךָ שֶׁהַמָּשִׁיחַ בָּא, קֹדֶם תְּסַיֵּם לִנְטֹעַ אוֹתָהּ, רַק אַחַר כָּךְ תְּקַבֵּל אֶת פְּנֵי הַמָּשִׁיחַ! וּמַדּוּעַ לֹא מַפְסִיקִים מִיָּד וְרָצִים לִקְרָאתוֹ? כִּי עֶצֶם נְטִיעַת הָאִילָן הִיא חֵלֶק מֶרְכָּזִי מִבִּנְיַן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהִתְגַּשְּׁמוּת נְבוּאוֹת הַנֶּחָמָה לְעַם יִשְׂרָאֵל.

נִשְׁתַּדֵּל כֻּלָּנוּ לִשְׁמֹר עַל אֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ נְקִיָּה וּפוֹרַחַת וְנִתְאַמֵּץ עוֹד בְּקֵרוּב הַגְּאֻלָּה.

אילן אילן, במה אברכך?

מַעֲשֶׂה בְּאָדָם שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בַּמִּדְבָּר
וְהָיָה רָעֵב וְעָיֵף וְצָמֵא, וּמָצָא אִילָן שֶׁפֵּרוֹתָיו
מְתוּקִין וְצִלּוֹ נָאֶה, וְאַמַּת הַמַּיִם עוֹבֶרֶת תַּחְתָּיו.
אָכַל מִפֵּרוֹתָיו, וְשָׁתָה מִמֵּימָיו, וְיָשַׁב בְּצִלּוֹ.
וּכְשֶׁבִּקֵּשׁ לֵילֵךְ, אָמַר: אִילַן אִילָן, בַּמָּה אֲבָרֶכְךָ?
אִם אֹמַר לְךָ שֶׁיִּהְיוּ פֵּרוֹתֶיךָ מְתוּקִין
- הֲרֵי פֵּרוֹתֶיךָ מְתוּקִין,
שֶׁיְּהֵא צִלְּךָ נָאֶה - הֲרֵי צִלְּךָ נָאֶה,
שֶׁתְּהֵא אַמַּת הַמַּיִם עוֹבֶרֶת תַּחְתֶּיךָ
- הֲרֵי אַמַּת הַמַּיִם עוֹבֶרֶת תַּחְתֶּיךָ.
אֶלָּא:
יְהִי רָצוֹן שֶׁכָּל נְטִיעוֹת שֶׁנּוֹטְעִין
מִמְּךָ יִהְיוּ כְּמוֹתְךָ.

תלמוד בבלי מסכת תענית, דף ה

שעשועי לשון

אֲנִי בָּחוּר אֲבָל לֹא בֵּן

✿

הֲלִיכָה שֶׁאֵינֶנָּה הֲלִיכָה

✿

אָמְרוּ שֶׁהִרְבַּצְתִּי אֲבָל זֶה לֹא אֲנִי

- הפתרונות מהשבוע שעבר:
- "ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו"
- "ותחזק מצרים על העם למהר לשלחם מן הארץ"
- "תורה אחת יהיה לאזרח ולגר הגר בתוכם"
- והזוכה: אברהם מרקס - דולב

כותבי עלון ילדים:
הרב ישראל שנהב
ירדן נאור
תהילה יפרת

מה רבו מעשיך ה'...

דגי בלהות

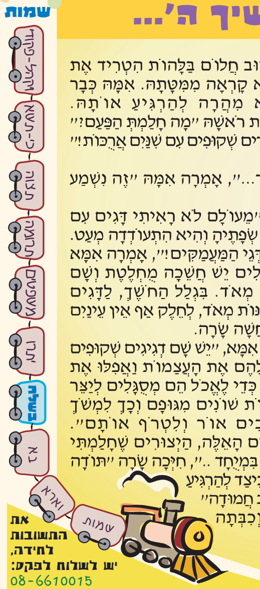

שָׂרָה הִתְעוֹרְרָה בְּבֶהָלָה. שׁוּב חֲלוֹם בַּלָּהוֹת הִטְרִיד אֶת שְׁנָתָהּ. "אִמָּא! אִמָּא!" הִיא קָרְאָה מִמִּטָּתָהּ. אִמָּהּ כְּבָר יָדְעָה בַּמֶּה מְדֻבָּר וְהִיא מִהֲרָה לְהַרְגִּיעַ אוֹתָהּ. "חֲמוּדָה שֶׁלִּי" הִיא לִטְּפָה אֶת רֹאשָׁהּ "מָה חָלַמְתְּ הַפַּעַם?" "חָלַמְתִּי שֶׁרוֹדְפִים אַחֲרַי יְצוּרִים שְׁקוּפִים עִם שִׁנַּיִם אֲרֻכּוֹת!" סִפְּרָה שָׂרָה בְּקוֹל רוֹעֵד.

"ממ.. זֶה דַּוְקָא נִשְׁמַע מֻכָּר...", אָמְרָה אִמָּהּ "זֶה נִשְׁמַע כְּמוֹ... דָּגִים!"

"דָּגִים?!", הִתְפַּלְּאָה שָׂרָה "מֵעוֹלָם לֹא רָאִיתִי דָּגִים עִם שִׁנַּיִם כְּאֵלֶּה!" חִיּוּךְ עָלָה עַל שְׂפָתֶיהָ וְהִיא הִתְעוֹדְדָה מְעַט. "אַתְּ כַּנִּרְאֶה לֹא רָאִית אֶת דְּגֵי הַמַּעֲמַקִּים!", אָמְרָה אִמָּא "עָמֹק בְּתוֹךְ הַיַּמִּים הַגְּדוֹלִים יֵשׁ חֲשֵׁכָה מֻחְלֶטֶת וְשָׁם יֶשְׁנָן צוּרוֹת חַיִּים מְשֻׁנּוֹת מְאֹד. בִּגְלַל הַחֹשֶׁךְ, לַדָּגִים וְלַסַּרְטָנִים שָׁם יֵשׁ עֵינַיִם קְטַנּוֹת מְאֹד, לְחֵלֶק אַף אֵין עֵינַיִם בִּכְלָל!", "אֵיזֶה מוּזָר..." לָחֲשָׁה שָׂרָה.

"זֶה עוֹד לֹא הַכֹּל!" הִמְשִׁיכָה אִמָּא, "יֵשׁ שָׁם דְּגִיגִים שְׁקוּפִים לַחֲלוּטִין שֶׁאֶפְשָׁר לִרְאוֹת לָהֶם אֶת הָעֲצָמוֹת וַאֲפִלּוּ אֶת מָה שֶׁיֵּשׁ לָהֶם בְּתוֹךְ הַבֶּטֶן! כְּדֵי לֶאֱכֹל הֵם מְסֻגָּלִים לְיַצֵּר אוֹרוֹת צִבְעוֹנִיִּים מִמְּקוֹמוֹת שׁוֹנִים מִגּוּפָם וְכָךְ לִמְשֹׁךְ אֲלֵיהֶם סַרְטָנִים שֶׁאוֹהֲבִים אוֹר וְלִטְרֹף אוֹתָם". "אַתְּ יוֹדַעַת, אַחֲרֵי הַדִּבּוּרִים הָאֵלֶּה, הַיְּצוּרִים שֶׁחָלַמְתִּי עֲלֵיהֶם לֹא נִרְאִים מַפְחִידִים בִּמְיֻחָד ..", חִיְּכָה שָׂרָה "תּוֹדָה אִמָּא! אַתְּ תָּמִיד יוֹדַעַת כֵּיצַד לְהַרְגִּיעַ אוֹתִי". "לַיְלָה טוֹב חֲמוּדָה" לָחֲשָׁה אִמָּא וְכִבְּתָה אֶת הָאוֹר.

את התשובות לחידה, יש לשלוח לפקס: 08-6610015 **או בדואר אלקטרוני:** tairneri@gmail.com

"ויט משה את ידו על הים ויולך ד' את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו המים" (יד', כא)

הסיפור שלי

בלב אחד

חלק א

"בּוֹאוּ נְאַרְגֵּן עֶרֶב כִּתָּה!" קָרָא בְּשִׂמְחָה גִּלְעָד, גִּלְעָד עִם כֹּשֶׁר הַמַּנְהִיגוּת הַבִּלְתִּי מְעֻרְעָר שֶׁלּוֹ, יָדַע כִּי הַהַצָּעָה שֶׁלּוֹ תִּתְקַבֵּל בְּרֹב קוֹלוֹת. מִיָּד נִשְׁמְעוּ תְּגוּבוֹת חִיּוּבִיּוֹת, "אַחְלָה רַעְיוֹן!" הֵשִׁיב לוֹ אֵהוּד, שֶׁתָּמִיד אוֹהֵב לְאַרְגֵּן דְּבָרִים כֵּיפִיִּים. גִּלְעָד חִיֵּךְ אֵלָיו, "בֶּאֱמֶת לָמַדְנוּ יוֹתֵר מִדַּי..." הוּא צָחַק. מַהֵר מְאֹד בַּכִּתָּה הִתְאַרְגְּנוּ קְבוּצוֹת קְבוּצוֹת, כָּל קְבוּצָה אַחֲרָאִית עַל תְּחוּם מְסֻיָּם, הֵם הֶחְלִיטוּ עַל פְּעִילוּת, עַל מָקוֹם וְעַל סְכוּם הַכֶּסֶף שֶׁיִּגָּבוּ מִכָּל תַּלְמִיד. כֻּלָּם הִתְנַדְּבוּ לְהִשְׁתַּתֵּף וְהָאֲוִירָה בַּכִּתָּה הָיְתָה מְלֵאָה שִׂמְחָה וַעֲשִׂיָּה. הַמּוֹרָה שֶׁהִגִּיעָה עִם הַצִּלְצוּל נֶהֶנְתָה לִרְאוֹת אֵיךְ הַכִּתָּה כֻּלָּהּ עוֹסֶקֶת בְּאִרְגּוּן, בְּעֶצֶם כִּמְעַט כֻּלָּהּ. בְּצַד הַכִּתָּה יָשַׁב לוֹ מְנַחֵם, פָּנָיו רוֹגְזוֹת, וְהוּא הִתְנַהֵג כְּאִלּוּ עֶרֶב הַכִּתָּה אֵינוֹ נוֹגֵעַ לוֹ. הַמּוֹרָה נִגְּשָׁה אֵלָיו, "מְנַחֵם, הַכֹּל בְּסֵדֶר?" שָׁאֲלָה. "הַכֹּל דְּבַשׁ!" עָנָה בְּכַעַס, הוּא הִבִּיט בַּמּוֹרָה וְאָמַר "מָה כֻּ-ו-לָּ-ם חַיָּבִים לֶאֱהֹב אֶת עֶרֶב הַכִּתָּה רַק בִּגְלַל שֶׁגִּלְעָד הִצִּיעַ אוֹתוֹ?" הַמּוֹרָה הִתְפַּלְּאָה עַל הַתְּגוּבָה שֶׁלּוֹ. בְּדֶרֶךְ כְּלָל מְנַחֵם הָיָה תַּלְמִיד נִנּוֹחַ וְנָעִים, וְהִיא מֵעוֹלָם לֹא רָאֲתָה אוֹתוֹ כָּל כָּךְ נִרְגָּז. "מְנַחֵם", הִיא שָׁאֲלָה בְּרֹךְ, "אוּלַי יֵשׁ מַשֶּׁהוּ אַחֵר שֶׁמַּפְרִיעַ לְךָ, לָאו דַּוְקָא הָעֻבְדָּה שֶׁזֶּה הָרַעְיוֹן שֶׁל גִּלְעָד?" מְנַחֵם שָׁתַק לְרֶגַע, נִרְאָה הָיָה כִּי הוּא שׁוֹקֵל אֶת דְּבָרֶיהָ, לְבַסּוֹף הִפְטִיר בְּכַעַס "מַמָּשׁ לֹא! כָּל הַכִּתָּה מִתְלַהֶבֶת רַק בִּגְלַל שֶׁגִּלְעָד אָמַר. הוּא מִתְנַהֵג כְּאִלּוּ... כְּאִלּוּ הוּא הַמֶּלֶךְ שֶׁל כֻּלָּנוּ!" הַמּוֹרָה הִצְטַעֲרָה לִרְאוֹת שֶׁכָּךְ הוּא מַרְגִּישׁ, וְהֶחְלִיטָה בְּלִבָּהּ כִּי הִיא תְּנַסֶּה לִמְשֹׁךְ אֶת מְנַחֵם לְתוֹךְ הַהִתְאַרְגְּנוּת כְּדֵי שֶׁיַּרְגִּישׁ שֻׁתָּף וְשַׁיָּךְ.

בְּסוֹף הַשִּׁעוּר, הִיא קָרְאָה לְגִלְעָד וְאֵהוּד וּבִקְּשָׁה מֵהֶם שֶׁיִּשְׁאֲלוּ אֶת מְנַחֵם בַּמָּה הוּא יִרְצֶה לַעֲזֹר, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה גַּם חֵלֶק מֵהַחֲגִיגָה. "אֲנִי בִּכְלָל לֹא רוֹצֶה לְהִשְׁתַּתֵּף בָּעֶרֶב הַמְטֻפָּשׁ הַזֶּה!" מְנַחֵם קָרָא לְעֵבֶר גִּלְעָד, כְּשֶׁזֶּה נִסָּה לְהַצִּיעַ לוֹ שֶׁיֶּאֱסֹף אֶת הַכֶּסֶף מֵהַתַּלְמִידִים. "וְחוּץ מִזֶּה, אַתָּה לֹא חוֹשֵׁב שֶׁהִגְזַמְתֶּם? כָּל כָּךְ הַרְבֵּה כֶּסֶף בִּשְׁבִיל קוֹלָה וּפִיצָה?" אֶת הַמִּשְׁפָּט הָאַחֲרוֹן מְנַחֵם צָעַק וְיָצָא מִן הַכִּתָּה. בַּהַתְחָלָה, גִּלְעָד נִפְגַּע, הוּא בְּסַךְ הַכֹּל רָצָה לְשַׂמֵּחַ אֶת מְנַחֵם, הוּא לֹא הֵבִין לָמָּה הוּא כָּל כָּךְ כּוֹעֵס. אַךְ בְּמַחְשָׁבָה לְאָחוֹר הוּא הִרְגִּישׁ שֶׁיֵּשׁ מַשֶּׁהוּ אַחֵר שֶׁמֵּצִיק לִמְנַחֵם. הוּא נִסָּה לְשַׁחְזֵר בְּמוֹחוֹ אֶת דְּבָרָיו שֶׁל מְנַחֵם, הוּא חָשׁ שֶׁהֵם נֶאֶמְרוּ מִתּוֹךְ מְצוּקָה וּכְאֵב, אֲבָל הוּא לֹא הִצְלִיחַ לְהָבִין לָמָּה מְנַחֵם כָּל כָּךְ מִתְנַגֵּד לָעֶרֶב כִּתָּה?

המשך בשבוע הבא אי"ה

לאור ההלכה - מפסקי מרן הראשל"צ **הרה"ג מרדכי אליהו שליט"א**

מהלכות ברכות

- מאכל העשוי כעין פת ועליו בשר או גבינה או דגים, אם הבצק של הפת עשוי מים וקמח כעין לחם מברך המוציא. ולכן על "פיצה" שטעם הבצק כטעם לחם מברך המוציא. (עי' יעלה הדס "עמ' רלה ושו"ע או"ח קסח, יז, דרכי הלכה מח', א)
- פרוסות לחם אפילו פחות מכזית שבושלו או טוגנו לבד או עם ביצים - נשאר עליהם דין לחם ומברך עליהם "המוציא". (שו"ע י וכה"ח שם, דרכי הלכה מח', ח)
- יש אומרים כי עשבים הגדלים מאליהם בלי זריעה אע"פ שהם ראויים לאוכלם חיים ואפילו הם שלמים והם מאכלים חשובים, מכל מקום כיוון שאין זורעים אותם אינם נחשבים פרי ומברכים עליהם שהכל. אמנם לדעת האר"י זלה"ה על עשבים ופירות העץ שגדלו מאליהם מברכים כברכתם. (בא"ח מטות ז, דרכי הלכה נב' ח)
- על קליפה ירוקה של שקדים מרים וירוקים מברך "בורא פרי העץ" כי כך דרכה להיאכל. וכשגדלים השקדים, אם אוכל את השקד המר אינו מברך כוון שהוא מר ומזיק. (שו"ע רב' סעיף ה וכה"ח שם, שם, יב-יג)
- על שקדים מצופים סוכר יברך שהכל וטוב לפרק הסוכר מהשקד ולברך על כל אחד בפני עצמו. (בא"ח פנחס טו,שם יד)
- בימי קדם, השותה שמן זית כמו שהוא לא היה מברך עליו כיוון שהוא מזיק לו, אמנם כיום ששמן הזית מזוכך, אם שותה שמן זית לבריאות וכד' מברך בורא פרי העץ. (עי' שו"ע רב' ס' ד, דרכי הלכה נד, ו)
- בדין קדימה בברכות, לדעת השולחן ערוך והבן איש חי יש קדימה לפירות משבעת המינים על הכל, ולכן פרי ממין שבעה קודם לברכה, אפילו אינו חביב לו, ואפילו הוא רק חצי פרי. ואם אין פרי ממין שבעה יברך על החביב לו מפירות העץ ואח"כ על החביב מפירות האדמה ואח"כ על החביב משהכל. (בא"ח מטות א, דרכי הלכה, נה' א)
- סיכום הקדימות: המוציא על לחם, מזונות על עוגות אפויות, מזונות על מעשה קדירה (אטריות וכד'), יין, זית, תמר, ענבים צימוקים, תאנה, רימון, שאר פירות העץ, פרי האדמה, שהכל, ברכת הריח. (דרכי הלכה שם ה)

נערך בידי הרב טל חיימוביץ'

חכמת חיים - מתוך "עצות מהחיים" - **מאת חיים ולדר**

ביטוי רגשות

בני האדם רואים בילדיהם חלק מעצמם, חלק שממשיך גם לאחר מותם. בכל יצור אנושי מוטבע הצורך להיטיב עם צאצאיו. הרצון להפכם טובים, מחונכים, מאושרים ושמחים בחלקם, הוא אולי הרצון החזק ביותר שלנו. אלא שבדרך מהרצון לביצוע, קיימים לעיתים נתקים.

הנתקים נובעים מחוסר ידיעה של ההורים לגבי צרכי הילד, או מחסכים רגשיים של ההורים. "חסך" הוא "אוברדרפט" ברגשות. כאשר חסר לך, מאַיִן תיתן לזולתך? ויש שאינם סובלים מחסכים רגשיים, אך יש להם בעיית תקשורת. קשה להם **לבטא** את הרגשות, לעיתים דווקא מעודף רגשות. הם פשוט חסומים. זה בא בצורת ביישנות לבטא רגשות, או ביקורתיות הגורמת לאדם להיראות מגוחך בעיני עצמו אם ישוחח עם ילד קטן בשפתו, כל שכן, לבטא אליו רגשות.

מה הם צרכי הילד? מכיוון שספר שלם לא יצליח לפרט את הצרכים, נעשה זאת בכותרות.

הרגש - מזון חיוני

מיום לידתו, הילד זקוק לידיעה שהוריו קשורים אליו וקשובים אליו. הוא מבין זאת כאשר צרכיו מסופקים לקול בכיו, ואז נוצר אצלו הקשר הראשון בין סיבה לבין תוצאה. הוא מבין שיש לו השפעה בעולם, נוצר בו אמון לעולם החיצוני וככל שהוא גדל, הוא רגוע כאשר יש התייחסות לאישיותו (גם אם לא מיידית וגם אם ההתייחסות כוללת שלילה של הדבר שביקש). ילד זקוק למגע, לתקשורת, לטיפוח רוחני, פיזי ונפשי.

הוא זקוק לגירויים חיוביים לחושים שלו: הראייה, השמיעה, המחשבה, הדיבור, הפעלת המוטוריקה (זחילה) יכולתו לחוש בחי ובדומם, לקשר בין פעולה לנפעל ולהסיק את מסקנותיו. הכל מבינים שלא די בסיפוק צרכיו הפיזיים של הילד. ידוע הניסוי שנעשה בגרמניה שבו נתנו לילדים את כל הצרכים הפיזיים, אך לא הייתה התייחסות רגשית אליהם. התוצאה הייתה, שהתינוקות הרעיבו עצמם ומתו זה אחר זה.

אך לא רק תינוקות. שים אדם בתוך חדר נטול גירויים, בלי חלון ובלי ארון. גם אם תהיה לו תזונה מספקת, הוא ישתגע בתוך מספר ימים. אפילו לאסירים בבידוד יש גירויים, כלי תקשורת וחפצים בתוך התא.

לאחר שהבנו את העיקרון, ניתן להבין שהתפתחות נורמלית של אדם תלויה במידת הגירויים שהוא פוגש בהם ובמידת ההתייחסות אליו.

איך עושים זאת?

הדבר הראשון הוא כמובן החינוך. שילוב של דוגמא אישית והנחלת תכנים. ככל שילד גדל באווירה של חינוך, ולא רק חינוך כלפיו אלא חינוך עצמי של ההורים - הוא קולט ומחקה. לימוד התורה והגמרא נותן לילד את המשמעות לחייו, את התכנים, את העניין, את הסיפוק, את עדינות הנפש, את תפישת העתיד ואת הסיבה לפעול ולהתאמץ.

באשר לצרכים הנפשיים: הצורה הבסיסית היא לומר לילד: "אני אוהב אותך", ולא פעם אחת בחיים, אלא בכל הזדמנות שהיא. מי שקשה לו לומר את המשפט הזה, יכול לומר אותו בדרכים שונות ומגוונות, כמו להחמיא לילד, לגלות שביעות רצון ממנו, 'להתייעץ' איתו וגם לדרוש ממנו, כי דרישה היא **מחמאה**. כמו שוויתור על דרישה הוא עלבון בבחינת: "אתה לא מסוגל". דרכים נוספות לגלות חיבה, כמו לספר לזולת על מעשיו הטובים של הילד, לשמוח ולהתגאות בו. אם אוכל הוא מזון לגוף, הרי כבוד והערכה הם מזון לנפש.

ההורה צריך להיות מחובר לילד שלו. מחובר פירושו, יודע עליו מספיק כדי להתחקות אחר מצוקותיו כמו אחר הצלחותיו, ולהתייחס אליהם בהבנה ובכבוד, ולא חלילה לנופף בכישלונות כמטרה לעקוץ וכביכול דרך זה לעוררו. שום דבר טוב לא יוצא מביזיון.

ההורה צריך להיות **מחובר** לילד שלו. מחובר פירושו, יודע עליו מספיק כדי להתחקות אחר מצוקותיו כמו אחר הצלחותיו, ולהתייחס אליהם בהבנה ובכבוד, ולא חלילה לנופף בכישלונות כמטרה לעקוץ וכביכול דרך זה לעוררו. **שום דבר טוב לא יוצא מביזיון.**

להיות מחובר, פירושו להקדיש זמן איכותי לילד. הורים רבים אינם שמים לב שיכולים לעבור ימים, שבועות ואפילו חודשים בלי שקיימו שיחה עם הילד.

זמן איכות

כאן אתן עצה להורים: לקבוע מדי שבוע או שבועיים שעה שבה אתם נמצאים לבד עם אחד הילדים או יוצאים איתו. שעה אחת יכולה לפתור בעיות רבות ולהעלות באופן מדהים את יתרת הזכות בהשקעה הרגשית שלכם בילדיכם.

עצה נוספת: לקבוע מזמן לזמן "שעה משפחתית", שבה שני ההורים עם ילדיהם עושים משהו, אם זו ארוחה מיוחדת ואם זה משחק שבו משתתפים כל בני הבית. והאמינו, זה לא ביטול תורה. זוהי קיומה וקיום ילדינו בריאים ושלמים נפשית.

יש עצות רבות כיצד להשקיע רגשית בילדים, ונכתבו כאן כה מעט. אך עצה אחת יכולה להוליד עצות רבות. תחילה שאלו את עצמכם, מהו הדבר שהביא שמחה בבית שבו אתם גדלתם, ולאחר מכאן שאלו אחרים מה הביא להם את השמחה ומה הם זוכרים שעשה טוב לליבם בבית שבו גדלו.

השתתפתי פעם בקבוצה שבה נדרשו הנוכחים לספר מתוך זיכרונות ילדותם את הדברים שתרמו להם יותר מכל. מסתבר שלכל משפחה ישנו ההווי המיוחד שלה. הדברים ששמעתי היו מדהימים. אחד דיבר על "ניגוני מירון" שקיבלו אצלם חזקה בבית, השני ציין את ההתלהבות של אמו מכל דבר קטן שאחד הילדים עשה, השלישי סיפר על אביו שהיה מחפשו במילים "איפה הצדיק שלי", הרביעי סיפר על כך שאביו היה סוג של "נחום איש גמזו", שכל מה שאפף אותם בחייהם, היה הטוב ביותר בשבילם. אם נאסוף את ה"זיכרונות מבית אבא" של כמה אנשים ונאמץ רק מה שמוצא חן בעינינו, נקבל שפע רעיונות כיצד להשקיע רגשית בילדינו, השקעה שאין בה הוצאה כספית, אך פירותיה לא יסולאו מפז.

"צדיק כתמר יפרח" - מדברי מורנו ורבנו הרב ניר בן ארצי שליט"א

ט"ו בשבט

ט"ו בשבט הוא ראש השנה לאילן. המשמעות ההלכתית הרגילה שאנו נותנים ליום זה, היא לעניין מצוות התלויות בארץ. היינו, מתי האילן יוצא משנות העורלה, ומה הם הפירות שחנטו לפני ט"ו בשבט השייכים לשנה שעברה ואינם מתעשרים עם פירות שחנטו לאחר ט"ו בשבט, השייכים לשנה הבאה. אך ישנה משמעות פנימית נוספת ליום זה.

ט"ו בשבט - יום הדין לאילן

יום הכיפורים הוא יום מחילה סליחה וכפרה לעם ישראל. פעם אחת בשנה, עם ישראל עומד בתפילה, מזדכך ומתחנן לבורא עולם שימחל ויסלח לו על טעויות העבר. מבקש לפתוח דף חדש ונקי, דרך חדשה, דרך של תיקון מידות, יושר, אמת, חיים מתוקנים וארוכים. בכל יום כיפור האדם מתחדש, מוחק את העבר ומקבל חיות וכוח לשנה הבאה.

על דרך זה, ט"ו בשבט הוא חג לאילן. ביום זה, פעם בשנה, מקבל האילן כוח, אור וניצוץ קדוש המחיה את האילן, מזכך ומטהר אותו כדי שיוכל לתת פירות טובים במשך השנה. וזאת למה? כי בהגיע ט"ו בשבט העץ כבר הספיק להתרוקן מהאור ומהחיות שקיבל בט"ו בשבט שעבר, על כן חייב הוא לקבל מחדש ביום זה אור וניצוץ קדוש, שבלעדיו הוא יבול ולא יצליח להצמיח פירות.

ביום זה, פעם בשנה, מקבל האילן כוח, אור וניצוץ קדוש המחיה את האילן, מזכך ומטהר אותו כדי שיוכל לתת פירות טובים במשך השנה.

הברכה והשפע האלוקי מגיעים בראשונה אל האילנות שבארץ ישראל, ארץ הקודש, שמהם נתברכו גם עם ישראל, משם הם נמשכים לאילנות הסרק שבארץ ישראל ולכל האילנות שבעולם.

כמו שעם ישראל בארץ ישראל, הוא מקור השפע לעולם כולו והאור הקדוש מגיע לכאן, ומכאן לכל העולם - כך גם בשבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל. האילנות בארץ ישראל מקבלים שפע מנצוצי הקדושה ומקדושת הארץ ומשפיעים אח"כ לכל העולם. ניתן בקלות להבחין באיכות הפירות הגדלים בארץ, לעומת אלה הבאים מחו"ל. הפירות מחו"ל נראים חיצונית יפים, אך בפנים - אין להם טעם. לעומת זאת - פירות הארץ, טעמם משובח גם אם יהיו קטנים יותר.

הפירות לעתיד לבוא - כמו המן במדבר

בזמן התגלות מלך המשיח, האדמה תהיה טהורה, העצים יהיו טהורים כך שהפירות יצמחו מתוך טהרה, יקבלו שפע מהאור הגנוז - יהיה להם טעם מיוחד. לדוגמא, תפוח אחד (או כל פרי אחר) יכיל את כל הויטמינים להם נזקק האדם למשך יום שלם.

לעתיד לבוא, האדם יאכל ללא תאוות חומריות. כלומר הקיבה של האדם תהיה ללא יצר הרע לאכול מאכלים שאינם בריאים לגוף, אלא רק יצר טוב לאכול מאכלים טובים. בזמן התגלות משיח, יעסקו כולם בלימוד תורה, במצוות ובחסד. אם נשאל מנין יהיה אוכל? מניין פרנסתנו? עלינו להבין כי האוכל יהיה כמו המן במדבר. אדם יאכל תפוח אחד וישבע ממנו כל אותו היום. ועוד נקודה חשובה! כיון שבפירות לא יהיה רוע, אלא הם יהיו מזוככים ללא כל פסולת, אכילתם תיספג בגוף ולא יהיה לאדם כל פסולת. כדוגמת המן שהיה לחם מן השמים - כולו טהור ללא שום פסולת. יה"ר שנזכה לכך בעגלא ובזמן קריב.

צוהר לתיבה - ר' חנן חסן

"אז ישיר... את השירה הזאת" - באיזו שירה מדובר?

במה כוחה ומה ייחודה של "**השירה הזאת**"? לפי הרש"ר, **שיר** בא להביע בצורה חיצונית, מחשבות ורגשות שהתעוררו בלב האדם פנימה, כתוצאה מהתרחשות חיצונית. ראייה זו אינה נחלת הכלל, אלא באה מעיני רוחו של האדם הנלהב ממה ש**הוא** "רואה". השיר מבטא ראייה ייחודית, שהעין של האחר אינה יכולה לראות.

מהם מאפייניו של השיר ומדוע ניתן לו שם זה? בישעיהו מוזכר תכשיט בשם '**שֵׁירָה**', שהוא בעצם צמיד-יד **עגול**. גם בלשון חז"ל מייצגת מילה זו טבעת, המאפשרת לקשור סוס למשל. מעניין שהשירים וגם הניגונים, בנויים על מחזוריות. למרות שהקולות והצלילים עולים ויורדים במהלך השיר, עדיין כל בית חוזר על אותו הניגון, מבלי שנחוש באיזה שהוא נתק בזרימה או בקפיצה חדה, בין סופו של בית אחד לתחילתו של הבית הבא. יש ביניהם מעבר חלק ועגול, מעין שיבה לאחור. אותיות המילה '**שיר**', הן אותן האותיות המרכיבות את המילה '**ישר**', אך שינוי הסדר ביניהן, כמו מרמז ש**השיר** אינו בנוי כקטע **ישר**, אלא על שינוי של מגמה, על בסיס של התעגלות עד כדי מחזוריות. אם נהפוך את סדר האותיות של המילה '**שיר**', נקבל '**רֵישׁ**', ראש בארמית, שכמו מייצג משמעות הפוכה. בקטע ישר יש ראש, תוך וסוף, מה שאין כן **בשיר**, שלכאורה ניתן להמשיך עד אין סוף, כל עוד לא החליט המנגן להפסיק. יתרונו של העיגול על פני הישר מוצא את ביטויו בחיי היומיום במפגשים המתקיימים בכוונה תחילה, ליד "שולחן עגול". ישיבה במתכונת זו באה להעביר מסר של "שוויון" בין כל המשתתפים. אין "יושב ראש", כי אין ראש לשולחן, וכל המסובים "שווים".

את כוחה המיטיב של השירה ניתן לראות לדוגמא אצל שאול, שכאשר דוד ניגן הוטב לו, "וסרה מעליו רוח הרעה". מעניין שגם השורש ש.ר.ה (מלשון השראה), קשור קשר הדוק לשירה. מסופר על אלישע הנביא, שכאשר סרה ממנו השכינה ברגע של כעס (ולא יכל להינבא), ביקש "**קחו לי מנגן**". התרופה אכן הועילה, "**והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה'**". שירתם ונגינתם של הלויים, היתה חלק בלתי נפרד מהעבודה בבית המקדש, במקביל לעבודתם של הכוהנים. כאשר 'שרים בציבור', המשתתפים זוכים לחוש התפעמות והתקרבות אל הציבור עימו שרים. כל אחד מהמשתתפים מגיע מעולם אחר, בו היה שרוי קודם לכן. לכל אחד קצב פעילות משלו, ותדר מסוים בו הוא "משדר" באותו רגע. ריבוי התדרים מקשה על חיבור רוחני מיידי בין המשתתפים, הממוקמים בנקודות שונות על ה"סקאלה". השירה יחד כמו מעבירה אותם לתדר משותף, גם בקשר הנפשי רוחני. לאחר שעלו "על אותו תדר", קל להם יותר לשדר מסרים מהאחד לשני.

* * *

ובפרשתנו, "ויאמינו בה' ובמשה עבדו" בעקבות אמונה זו, דווקא "אז","ישיר משה". משה זוכה להתעלות רוחנית ופותח בשיר, "ישיר" בלשון יחיד. אלא כפי שמספר המדרש "משה היה פותח בדברים תחילה, וישראל עונין אחריו וגומרין עמו". ומסביר הרבי מליובאוויטש, ששירתו של משה פעלה את פעולתה הרוחנית על בני ישראל ואף הם זכו להתחבר אל השירה, בראותם, כולם כאחד, כיצד להמשיך ולהשלים את הקטע בו פתח משה. בני ישראל כולם, זכו לרוח הקודש ולדבקות רוחנית כזו, ששרו כולם, קול אחד, את אותו הנוסח. פיהם הפך להיות מעין כלי נגינה, שהשכינה פורטת עליו ומפיקה ממנו את המילים, עד שנקראה "**השירה הזאת**", שהשירה היתה מבחינתם בגדר **הזאת**, כאילו הנוסח מונח כתוב לפניהם, וניתן להורות עליו באצבע. שירה במדרגה רוחנית כה גבוהה, של ביטול "האני הפרטי", אמונה בלתי מסויגת בקב"ה ובמשה, והרצון להתדבק בקדושה, הם שהופכים שירה זו **לה**שירה בהא הידיעה, שירה שאמירתה ממשיכה להשפיע גם עלינו כיום שפע רוחני, כמרומז בכתוב "ויאמרו לֵאמֹר". שאמירתם היתה במדרגה כזו של **לֵאמֹר**, להמשיך ולאמרה עד סוף כל הדורות.

שירת העשבים

דע לך
שכל רועה ורועה
יש לו ניגון מיוחד
משלו
דע לך
שכל עשב ועשב
יש לו שירה מיוחדת
משלו
ומשירת העשבים
נעשה ניגון
של רועה

כמה יפה
כמה יפה ונאה
כששומעים השירה
שלהם
טוב מאוד
להתפלל ביניהם
ובשמחה לעבוד
את השם
ומשירת העשבים
מתמלא הלב
ומשתוקק

וכשהלב
מן השירה מתמלא
ומשתוקק
אל ארץ ישראל
אור גדול
אזי נמשך והולך
מקדושתה של הארץ
עליו
ומשירת העשבים
נעשה ניגון
של הלב.

נעמי שמר ע"פ ר' נחמן מברסלב

הגליון מוקדש לרפואתו השלמה
של מו"ר הראשון לציון
הרה"ג מרדכי צמח בן מזל
בתוך כל חולי עם ישראל